

Fædrelandet.

Abonnementpris i Kjøbenhavn 15 K pr. Kvartal, 5 K pr. Maaed, enkelte Nr. 6 S ; udenfor Kjøbenhavn 3 Rbd. pr. Kvartal frit i Huset. Hver Aften udgaaer et Numer. Bladets Contoir, Klædeboderne Nr. 101, er aabent hver Sognedags Formiddag Kl. 11—1.

3^{die} Aarg.

Sondagen den 11. September 1842.

Nr. 996.

- 1) Forskiellige smaa Afhandlinger i Bibl. for Læger for 1833 og de følgende Aar, af Dr. Ad. Gøricke.
- 2) Udsigt over Virksomheden af Præsts Amts Sygehus samt Helbredelses- og Bevarings-Anstalt for Sindssvage, fra dets Stiftelse i Aaret 1817 indtil Udgangen af Aaret 1840. Ved Landphysicus Dr. med. Guldberg.
- 3) Beretning om Daareanstalten i Odense ved Cand. med. Gjellerup.

I.

Imedens de fleste andre Grene af Medicinen i Danmark ere naaede til en temmelig Grad af Udvikling, saa er Psykiatrien bleven staaende i en vantreven Tilstand, og dertil er der forskjellige Grunde.

En af Grundene er saaledes, at man ikke har villet anerkende Ussindigheden for en egentlig Sygdom eller at man dog ikke har anerkjendt den derfor i dens hele Udstrækning.

En anden Grund er følgende: under Forløberne til Sygdommen, der stundom vare Maaedev og Aar, medens den Syge, hvorvel partiel forvirret, gjelder for fuldkommen ansvarlig, vælter han ved Tale og Handlinger saa megen Brede, Had og Forsagt imod sig, at naar Ussindigheden tilsidst er declareret, saa er der saa eller ingen, der føler Kald til at tage sig synderligt af ham. I det mindste formaarer Anm. ikke anderledes at forklare den store Ligegyldighed mod denne Art Patienter, der har været at eftervise i alle Classer af Samfundet, og som maaskee først i den allersidste Tid er aftaget noget. Vore Læger have desuden ikke sjæntet denne Side af Videnskaben tilbørlig Opmærksomhed.

Men Hovedgrunden er uden Tvivl at søge deri, at flere af de Mænd, til hvem Regeringen og Publicum see hen for at erholde Underretning om de Ussindige, enten fordi de have miskjendt deres Stilling eller af andre Grunde synes at have bestræbt sig for at vise Forholdet fra den gunstligste Side og ligesom at overgaae hinanden i glimrende Beretninger. Derved have de formentlig særdeles meget hindret Forholdets Udvikling. I det mindste er Anm. for sit Vedkommende overbevist om, at naar Enhver, der havde at referere til Regeringen om hvad der vedkommer Daarevæsenet, steds havde forelagt den en simpel factisk Fremstilling af Forholdet og dets forskjellige Modificationer, da havde vi for længesiden intet mere havt at klage over i denne Henseende.

Men Tiden fordrer trængende en Forandring i det Bestaaende. Denne Trang har længe været erkjendt af Flere og Anm. har arbejdet saa meget for Forholdet, som han ansaa det for sin Pligt og som hans Evner tillode ham.

Det er formodentlig denne Omstændighed, han maa tilskrive, at Redactionen af dette Blad har beæret ham med en Opfordring til at udtale sig over de ansætte smaa Arbejder.

Han var en Tid lang mindre villig til at følge denne Opfordring. Han var vistnok ikke blind for, hvormeget det hindrede hans Bestræbelser, at saamange Stemmer, og blandt disse nogle af Bæst, udtalte sig paa en Maaed til Gunst for det Bestaaende; men der er visse Ting, han ikke gjerne vil røre ved, og han troede at kunne virke herimod paa anden Maaed. Desuden kunde det i nærværende Tilfælde see ud som om han vilde skyde til Vognen, der helder, og dette vilde han hverken gjøre, ei heller have Ansænde af.

Han var altsaa af den Mening, at han ikke burde arbejde for Sagen paa den Maaed. Imidlertid faldt Dr. Gøricke sidste Hovedberetning over hans Virksomhed i 5 Aar (Bibl. f. Læger, Juli 1842) Anm. i Hænderne, og ved at sammenligne den med hvad der mere er forelagt Publicum om dette Forhold, og hvad han ellers kjender dertil, saa har han ansæet det for sin Pligt ikke at tie længere. Han griber derfor Pennen, og det saa meget hellere, som han maaskee derved foranlediger en offentlig videnskabelig Diskussion af Sagen eller Tilveiebringelsen af nye Data, hvoraf megen Nytte, i alt Fald ingen Skade, kan resultere.

Dr. Gøricke's Arbejder høre til en Classe af litteraire Frembringelser, over hvilke Anm. af Grundsætning ikke vilde levere en Kritik, og naar han i nærværende Tilfælde gjør en Undtagelse, da er det blot med Hensyn paa Sagens Vigtighed og fordi han just er i Besiddelse af en Del af de Oplysninger, Publicum maaskee kunde ønske i denne Anledning.

Forsfatterens Publicationer fæde hen i to Retninger. Et Par Afhandlinger synes at have til Hensigt at vejlede de Mænd, hvem det af Regeringen var overdraget at undersøge Bidstrupgaard og afgive Erklæring, om Anstalten skulde indrettes til en Anstalt for Aliget m. m. (Commissionen), at conferere om at træffe Indretninger for de Ubelbredelige (Amtmændene), eller andre der i Fremtiden kunde faae et lignende Hverv; de øvrige ere af statistisk Natur og udgive sig for at meddele Publicum Underretning over Anstaltens Virksomhed.

Da man ved Willis's og Pinels Arbejder var kommet paa det Nene med, at Ussindigheden udgjorde et selvstændigt Led i Kæden af den menneskelige Glendighed og at de Ussindige burde sondres saavel fra Forbrydere som fra Fattige, at de vare Syge, som ikke blot taalte men virkelig med Fordeel kunde tage imod, ja som behøvede en human Behandling, saa opstod der inden en søre Tid en Mængde, mest private, Anstalter i England og Frankrig. I de tydske Stater og i Danmark, hvor den private Foretagelsesaaend er mindre ræksom, foretoges Regerin-

gerne de fornødne Skridt. Det er i forskjellige Lande udenfor Danmark for denne Sag anvendt flere Millioner i et Tidrum af 30—40 Aar, og naar der betragtes paa Almenskabens og de Affindiges Begjærlighed og Udstilligt at tage over i disse Lande, da kommer det tilbørlig deraf, at Lovgivningen er blevet temmelig langt bag efter den øvrige Udvikling af Forholdet og af nogle andre Grunde, som ikke her videre behøve at fremhæves. Den danske Regering er ikke forblevet en ørkesløs Tilstuer ved Tidens Bevægelser: det er uden Tvivl i Aar netop 50 Aar siden, at Pinel vovede det Forsøg at behandle Affindige og Rasende uden Bænker, og vor Regering har i omtrent 40 Aar søgt at berede de Affindige blidere Kaar og ogsaa delvis opnaaet dette, og naar der ikke er stæet mere end der er, da troer Aam. tilstrækkeligt at have antydet Grunden dertil. Regeringens første Bestræbelser i den Retning synes enten at have været samtidige med eller at være fulgt umiddelbar oven paa den preussiske Regerings Arbejder for Forholdet (1801); thi i den Erklæring af den administrerende Direction for Kjøbenhavns Fængnisvæsen af 5te Mai 1808, til hvilken den kgl. Resolution af 19de Mai s. A. væsentlig synes at støtte sig, hedder det, at det ved „kon- gelige Resolutioner“, altsaa gjentagende, havde været den paa- lagt at tilvejebringe et hensigtsmæssigt Locale for de Affindige i Kjøbenhavn, og man havde ogsaa ladet forfatte en Tegning til en saadan, der skulde opføres ved Ladegaarden, og hvortil Overflagene lode paa 100,000 à 200,000 Rbd.

Imidlertid kjøbtes Bidstrupgaard og Anstalten gav brillante Resultater, hvilket skjønnes deraf, at i de 10 Aar, vi kunne overskue af Hr. Seidelins Virksomhed (1822—31), var der optaget 752 Patienter, hvoraf der, efter hans Indberetninger, vare „helbredte“ 288 = 38,3 pCt., og Dr. Gericke staar, som vi siden skulle see, i sine Beretninger ikke tilbage for ham.

Man var saaledes berettiget til at troe, at Landet var vel forsynet, især da der rundt om i Provindserne var indrettet mindre Bevaringsanstalter, hvilke man, støttet paa Erklæringer fra Læger og Overvørgsbeter, antog kunde ret vel bruges til Helbredelse, især da ogsaa deraf angaves en Mængde „Hel- bredte“ at være udgaaede.

Regeringen synes imidlertid ikke at have taget alt dette for fulde; thi den har stedse fordret mere Lys, og foruden andre nye Undersøgelser og Arbejder i den Retning, som det har be- haaget Hs. Majestæt at foranledige, er det ogsaa befaleet, at Amtsrådene skulle høre over Forholdet; og hvad Publicum angaar, da har det i 5—6 Aar betragtet saavel Bidstrup, som alle andre Anstalter af den Art, med mistænksomme Øine, og man hører stedse flere og flere Stemmer udtale sig for en For- andring i det Bestaaende. Commissionen for Bidstrupgaard ind- leverede vel i Begyndelsen af 1840 sin Erklæring, og samtidig hermed udgav Dr. G. det første af de Arbejder, paa hvilket vi skulle tillade os at henlede vore Læsers Opmærksomhed, under Titel: Nogle Bemærkninger om Indretningen og Organisation af en Anstalt for Affindige etc. (Bibl. f. Læger Jan. 1840).

Fors. siger deraf, at han ikke ønsker at være en aldeles ro- lig Tilstuer ved det, „der skal forhandles i Anledning af, at vor eneste Anstalt for Affindige her i Landet vil underkastes en betydelig Forandring, hvortil den i høi Grad træn- ger“, og han underretter os om, „at da der fra Landets høieste Collegium var blevet moveret om at gjøre det første Skridt — af hvem? — „til en Afstiftelse af en Anstalt for incurable Affindige fra den for curable, saa havde han troet at burde i sin Tid indgive nogle „Møjbemærkninger“. Dersom Aam. ikke

aldeles har misforstaaet den ærede Fors., saa har han vanstelig- ved at begribe, hvad der kan have foranlediget ham til at ind- give de bemærkninger mod et saa fornuftigt Project. At der ved den Velighed ikke kan gøres noget for Jyl- land, der har over 900 Fanger og Affindige, eller for Fyen, der har over 400, derover beroliger Fors. sig med megen Let- hed, da han, naaget han er Landets eneste psykiske Læge, kun vil sørge for sin Anstalt, hvis Virksomhed han vil have udstrakt til Sjællands Stift, Vollaads-Falsters Stift, Island og Co- lonierne.

Skient Aam. aldeles ikke vil indlade sig paa at gjennem- gaae Fors.'s Project i Detaillen, saa skal han dog berøre et Par Puncter. Den ærede Fors. siger, at Anstalten i høi Grad trænger til en Forandring, men da han ikke angiver Grundene til denne Trang, skal Aam. i det mindste paavise nogle.

Helbredelses-Anstaltens Mangler bestaae deraf, at den ikke har tilstrækkelig Plads for det Antal Syge, den skal virke for — at dens Bygninger tilbørlig ere ubensigtsmæssigt indrettede — og at de ere splittede ad i flere usammenhængende Parter — at Lægerne ikke boe i Anstalten — at dens Bestyrelse dels er mangelfuld, dels utilstrækkelig osv. osv.

Man fordrer i et Fængsel 500 Cubit-Fod Luft, i et Fængsel 7 à 800 Fod, i et Sygehus 1000 Fod pr. Hoved, og i en Quaranantalt, der har separate Sove- og Op- holds-Værelser, og som maa have store Veligheder til velhæ- vende Folk, der maa der have nogen mere Plads. Men det hele Husrum i Sygehospitalet paa Bidstrup i de fælles Dyboles- værelser udgjør kun omtrent 18,000 Cubit-Fod paa Mandfolke- siden (omtrent 60 Mand), og paa Fruentimmersiden (omtrent 70 Fruentimmer) circa 22,000 Cubit-Fod, hvilket kan give lidt over 300 Cubit-Fod Luft pr. Hoved.

I Mandenes Soveværelser, der indeholde omtrent 21,000 Cubit-Fod, have 37 Patienter 408 Cubit-Fod Luft hver, men 23, der sove i Hovedbygningens Kjelderetage, have kun hver 260 Cubit-Fod, Nogle have endog kun 171 Fod, og dette Rum vilde endda, naar Senge etc. regnedes fra, reduceres til 130 à 140 Cubit-Fod Luft pr. Hoved. I Fruentimmerenes Sovevæ- relser, der indeholde omtrent 21,000 Cubit-Fod Luft, kommer der 38 Fod pr. Hoved.

De Patienter, der boe i Hovedbygningen, have nogen mere Plads, men Ingen har dog mere end eet Værelse, og flere maa dele det med en anden Patient eller med sin Opvæger, og dog ligger man Fald af de høieste Stander deraf *).

Hvad det ubensigtsmæssige i Bygningernes Indretning an- gaar, da er Fruentimmersiden og Pavillonerne temmelig brug- bare, Hovedbygningen ogsaa nogenlunde, men hele Mandfolkesiden maatte aldeles omdannes. Som den nu er, er den en Stald i Ordets bogstavelige Betydning, med en Corridor for og bag.

I denne Bygning har man anbragt de eneste Celler, man har, nemlig 5 flige fem, for Rasende og Støiende, hvilke fylde Huset med Uro og Forvirring.

Bygningerne ere splittede ad i 3 usammenhængende Dele

*) I Rummet mellem seer det endnu meget værre ud. Lemmernes Antal varierer imellem 220 og 242, men holder sig vel almindelig ved 230. Deraf have 181 mindre end 200 Cub. Fod Luft, og af disse nogle endog kun 150 Fod og naar Senge og Meubler regnedes fra, da bliver det ikke stort over 100 Fod; 53 have lidt over 200 Fod; 17 have lidt over 250 Fod og 11 have hver 355 Cub. Fod Luft i deres Værelser. Naar derfor Vinduer og Døre en Tidstid have været lukkede, da indtages den Indtrængende af en drabende Atmosfære, som Aam. af egen Erfaring kan bevidne og det har udbredt ham holdig, at der ikke findes større Dødelighed iblandt Lemmeme end Tilfælde er.

med Mellemrum af 8—30 Men, hvilke Overopsynet maa passere for at komme fra den ene til den anden Bygning. Og her har man 150 gale Mennesker og en Snes simple Opvartere at holde i Orden! Dersom man ikke kjendte det mindste til Bidstrup, men blot betragtede den paa Kortet, saa maatte man ved første Blik kunne sige, at der maatte være en slet Disciplin i den Anstalt, og det er netop det, der væsentlig bidrager til at give den den noevne Charakter, den har.

Ann. har paa sin Reise for at lære det meste mulig paa den korteste Tid indlogeret sig i de Anstalter, han især ønskede at studere, hvor det gik an, og han har saaledes boet flere Uger og Maaneder i forskjellige Anstalter. Man har vist ham den Artighed at betro ham en Hovednagle til alle Afdelinger, saa han har kunnet færdes i dem, naar og hvor han har villet, og han har derved overbevist sig om, af hvor indgribende Vigtighed det er, at Overopsynet til enhver Tid kan staae midt imellem Patienter og Opvartere uden forud at bemærkes.

Dersom Dr. G. endnu ovenikøbet stedse maa gjøre, hvad Ann. har seet, nemlig ringe paa ved Aftensvisten, da kan han være vis paa, at det maa have gaaet meget broget til, om han nogenstunde skulde komme i den Nødvendighed at faae

„J Efter sagt,
for Alting er i Orden bragt“.

Bedkommende, som have en god Samvittighed, skulde nok holde Udkif. At Lægerne ikke boe i Anstalten, behøver saaledes ikke videre at omtales.

Hvad nu endelig Bestyrelsen angaaer, da er det meget beklageligt, at Daarevæsen og Fattigvæsen er slaaet sammen i een Bestyrelse, saavel i Landet i det Hele som i Kjøbenhavn in specie: Directionen kan ikke antages at interessere sig specielt for Daarevæsenet, den er desuden overlæst med andre Forretninger, der næsten alle ere ubehagelige og af en aldeles different Natur. Med en anden Forfatter at kalde Anstalten et „Stedbarn“ af Kjøbenhavns Fattigvæsen kan Ann. alligevel ikke; thi Sygehospitalet og Lemmestiftelsen tilsammen koste aarlig 50—60,000 Rbd., og det er dog en ganske kjon Skilling. Men i alt Fald er Directionen fraværende, og der er Ingen, der paa dens Vegne har noget at sige. Dr. G. burde have en administrerende Myndighed, — om han forstod at bruge den, er der her ikke Tale om —; men nu har han i Virkeligheden intet at sige. Har han noget at udsætte paa den ene eller den anden, da kan han klage til Directionen; men der skal megen vis enertia overvindes, inden man giver sig til en skriftlig Klage, og endda saa dog ogsaa Sagen en ganske anden Vending. Der gives visse Ting, der maa paatales og afhjelpes strax; skeer dette ikke, da er det ude med Disciplinen. Desuden indgive en Klage, det kan en Opvarter og det kan en Mand fra Gaden af gjøre. Man maa ikke glemme, at Anstalten, som den er, dog er en Organisme, eller har Tendens til at være en saadan, og den vil enten styres eller styre. Der bestaaer en tydelig Berøvrkning mellem Anstalten og Directøren (Lægen); er Anstalten god: velindrettet, da lader den sig holde i en ret jevn, harmonisk Gang selv af en Mand med simple Evner; men er den meget slet indrettet, da kan den ruinere den dygtigste.

Men for igjen at komme til vor Forf.; saa afhandler han (Pag. 3 følg.) hvor stor en Anstalt for det angivne District skulde være, og han antager med Jesfen, at der kommer en Affindig paa 8 à 900 Indvaanere, og da $\frac{1}{4}$ af samtlige Affindige vilde være at anbringe i Anstalten, saa kommer han til den Beregning, at Anstalten maatte kunne rumme 180 Affindige. Han vedliver: „Men da det er en afgjort Sætning, at en

Hovedstad altid afgiver et langt større Antal af Affindige end Kjøbstæderne og Landet“, saa maatte der være Plads til „100 flere Syge“, og altsaa i det Hele 280. Disse Patienter findes for en Deel paa Bidstrup, nemlig omtrent 150 i Sygehospitalet og omtrent 100 affindige Lemmer paa Lemmehospitalet, af hvilke 50 vilde kunne forsynes i andre af Fattigvæsenets Stiftelser, da de ere rolige. Af de 200, der bleve tilbage ere 50 Curable, hvortil fra Districtet vilde komme — dog vel aarligt? — i det høieste 30, altsaa, der burde vindes Plads til 80 Curable Syge (i en ny projecteret Anstalt paa Bidstrup) De 100 incurable Patienter, der da befandtes i Sygehuset, vilde forsynes med 50—80 fra fremmede Communer, „hvilke efterhaanden vilde blive indlagte og siden ifølge Communerens Ønske forblive i Stiftelsen.“ Der skulde altsaa være Plads til 150—180 Incurable (i det nuværende Sygehospital).

I Lemmehospitalet formenes at blive 50 incurable Affindige tilbage, naar 50 rolige, incurable Affindige ere anbragte i andre Stiftelser og 100 ikke affindige Lemmer, hvilke den ærede Forfatter kalder med det smigrende Navn „Arbejdere“, (i Lemmestiftelsen). Forf.s Daaraanstalt kom altsaa til at bestaae af 3 affondrede Stiftelser med 280 à 310 Affindige og 100 Fornuftige. Hertil skal Ann. knytte nogle Bemærkninger.

Forf. beraaber sig paa Jesfens Autoritet for at bestemme, hvormange Affindige der findes i Danmark; men Jesfen er i dette Stykke ingen Autoritet, han veed ikke, hvor mange der er i Hertugdømmerne, og endnu mindre, hvor mange i Danmark; hvad han overhovedet veed derom, det kan Enhver læse sig til i de almindelig bekjendte Skrifter, men alle disse Opgivelser er man temmelig enig om at betragte som upaalidelige, med Undtagelse af den Tælling, der angaaer Dværkerne i England, hvilken har let ved at være temmelig nøagtig, da den kun beskæftiger sig med omtrent 20,000 Individder og desuden gaaer paa et sluttet Selskab, hvis Medlemmer kjende hinanden temmelig uoie eller dog med nogen Lethed kunne oversees.

Da Ann. for et Par Aar siden ønskede at vide, hvor mange Affindige der var i Landet og det paa ingen anden Maade lod sig udfinde, saa henvendte han sig til flere civile Overøvrigheder, til Biskopperne og til Præsterne, og ved disse Herrers Benaagenhed og Velvillie har det været ham muligt at tilvejebringe en Tælling, hvis Resultater han forhaabentlig snart skal forelægge Publicum. Her kun saa meget.

Der fandtes i hele Landet (foruden Jylland, der maaskee havde omtrent 150, og Als og Vro, der havde 70) 2328 Idioter: 2: Vanvittige fra Fødselen af og Affindige 2: som havde havt Forstanden, men mistet den.

Dette giver et Forhold til Befolkningen = 1: 529 (Folketællingen 1834). Idioterne vare 581 Mandf., 517 Qvind. = 1098; de Affindige vare 576 Mandf., 654 Qvind. = 1230. De Affindige forholdt sig til Befolkningen = 1:1000, 7*).

*) Naar den ærede Forf. siger, at det er „en afgjort Sætning“, at en Hovedstad afgiver flere end Kjøbstæderne paa Landet, da har han Ret deri, dersom han mener, at den afgiver flere til Daaraanstalten, af den Grund nemlig, at der er flere i Hovedstaden, der have Gøne til at lade deres affindige Slægtninge helbrede; men dersom han mener, saaledes som det af flere antages, at der i en Hovedstad nødvendig maa findes forholdsviis flere end ellers i Landet, da kan dette saameget mindre kaldes en afgjort Sætning, som endnu ingen har hovet sig til det Arbejde, at undersøge en Hovedstad nøagtigt i denne Henseende. Der er endog nogle Grunde for den Mening, at Individernes geografiske Position, gjør fuldt saameget som den sociale, og Ann. skal tillade sig at gjøre Forf. opmærksom paa, at Forholdet af Idioter og Affindige til Befolkningen var paa Den Hjør i Sinesjøorden = 1:75, paa Als i Horsensfjord = 1:91, paa

Men selv om man saa nære som muligt ved, hvor mange Affindige der findes i et Land, saa er det vanskeligt at angive, hvor stor Daarcanstalten skal være. Anm. har raadslaget herom med adskillige af de berømteste Mænd af Faget i Tyskland. Mænd som selv have bygget nye Anstalter, og som store have været taget paa Naad med om flere, han har forelagt disse hele Forholdets Status, men de have alle erklæret, at man ikke kunde sige noget vist derom, men maatte vælge en vissharlig Størrelse.

De Grunde, hvorpaa Fors. støtter sin Maastand, at der ikke fra Districtet vil komme mere end 50-80 Incurable (Pag. 6-7) ere ikke indlysende, og det maa misbilliges, at han støtter sig paa et Tal, som er ham opgivet af Commissionen, der „selv“ skal være kommet til det Resultat, at der kun var 227 incurable og forførgelsesberettigede Affindige i det hele af ham antagne District, paa en Tid, da Kjøbenhavn alene havde mange flere at forføre, og da der endog i hans egen Anstalt uden Tvivl var flere hørende til denne Kategori.

Overalt viser Fors.s egne Beregninger, at han ikke støler paa denne Opgivelse, saa her er ikke nogen Grund til at anføre dette Tal. I Slutningen af 1840 var der i det angivne District, dog foruden Island, 781 Idioter og Affindige, uden offentlig Forførgelse, hvis Underholdning for største Delen uddædedes af Communerens Fattigvæsen og kostede over 44,000 Rbd. *)

Fors. lægger særdeles Vægt paa, at Navnet skulde forandres, hvilket han mener affrækker Mange. Anm. er paa sin Side aldeles overbevist om, at Navnet ikke gjør det Mindste til Sagen: foretag de fornødne Forbedringer med Bidstrup, bring Sammenhæng og Oversigt i Anstalten, bring No og Orden,

Færserne = 1:277, hvorimod det i Kjøbenhavn med Biskup ved et Antal af 354 Idioter og Affindige var = 1: omtrent 336. Anm. indremmer forefæren gerne, at der maa være flere Idioter og Affindige i Kjøbenhavn, men Forsydet vil dog ganske vist ikke spise saa dybt, som paa de nævnte Smaader i Jylland.

*) Fors. angiver de affindige Lemmers Antal til 100, men da der i September 1840, altjaa saa Maanedet efter at han stred, efter Inspectorens Opgivende skulde findes 151 Idioter og Affindige samment, og da Lemmernes Antal i 1840 ikke har varieret synbarligt, saa ønske Anm. at vide, hvilket Tal der er det Rette. Derksom Inspectorens Opgivende er rigtig, og dersom det kan antages at være gyldigt for 2-3 Aar, saa kan der ikke have været uden 70-80 fornuftige Lemmer i Stiftelsen. Det har derfor undret Anmelderen, at Fors. vil sende 50 Affindige ud i andre af Fattigvæsenets Anstalter, og at han derimod fordrer 100 fornuftige Lemmer, saa han maa hente fornuftige Koll udenfra til at indspærre som Lemmer i sin nyorganiserede Daarcanstalt. Rigtig nok, de fleste Mennesker ere desværre ikke stort fløgere, end at man gjerne kan gribe nogle flokke ud af Samsundet, og jule mule drive dem ind i Daarcanstalten og holde dem der; alligevel maa Anm. tilføje, at han ikke ønsker dette Forslag for at være i det sundt Samsunds Interesse. Men Tingen er vel, at Fors. ikke kan komme klar af Fattigvæsenet, og det er sandelig vanskeligt nok. Det er overensstemmende med den ærede Fors.s bekendte Godmodighed, at han kalder dem Arbejdere, men naar man betænker, at de fleste, der blive Lemmer, ere gamle og svagelige, eller overhovedet lidet vnelige Mennesker, saa ser det fast ud som Ironi, naar man af Directionens Beretninger ser, hvad det har paa sig med Lemmernes Arbejde. Saaledes vare alle Lemmernes Præstationer i hele Aaret 1840 i Alen Afsat og en halv Sænk Alen Lærret pr. Døds, foruden noget andet Lærretie.

had en fornøftig somatisk og psykisk Behandling gaar Gaand i Gaand og Bidstrup skal ikke undlade at vinde Publicums Agtelse og Tillid. Anstalten vil vel en Tidlang have nogen Fordom at kæmpe imod, men den faaer ikke strax Credit, fordi man kalder den Absalonianerum.

Den Indvildelse paa Forholdets Udsvikling, Forfatteren ved denne Afhandling eftertragtede, opnaaede han ikke, og den var ogsaa af en noget for let Natur, og stod paa alt for løse Forudsætninger, til at den kunde ventes at ville bevirke en Forandring til det Bedre. Maaskee gjør Anm. den ærede Fors. Uret, naar han antager, at den snarere virkede i modsat Retning. Fors., vor eneste Autoritet i deslige Sager, har nemlig med alfor megen Nøilighed acquiesceret ved de smaa Anstalter i Jylland, til at ikke Amtmændene skulde troe, at saadanne ret vel kunde bruges. De bedste Anstalter udvidedes derfor tildels, og der opførtes 2 nye i Sjælland, hver paa 8 Individider.

Det synes at være for at modarbejde dette Indtryk, at han, desværre for sig selv, har udgivet sin Afhandling: Om man bør tillægge de større eller de mindre Anstalter Fortrinet. (Bibl. f. Læg. 1842.) Fors. under ikke de smaa Anstalter, hvori man maa give ham Ret; men hans Grunde imod dem ere tildels vage og ikke egnede til at gjøre Indtryk paa Forretningsmænd, for hvem de dog vel vare bestemte. Han siger vel blandt Andet: „at flere smaa Anstalters Opgørelse og Besølgelsesforhold vil betyde sig langt højere end en stors“ (sic), men der skal vist andet til for at blive forstået. Anm. kan ikke her gaare videre ind paa denne Sag, men han skal blot bemærke, at Genlygtmæssigheden af de større Anstalter, i det Mindste i en Henseende, paa det aller simpleste lader sig bevise ved Tal.

Der er omtrent 225 Lemmer i Lemmestiftelsen paa Bidstrup og omtrent 120 Individider i de smaa Detentions-Anstalter rundt omkring i Landet. Skjønt Økonomien paa Bidstrup vist neppe kan roses, saa koster et Lem dog der i det allerhøieste med Set og Alt kun 80 Rbd. om Aaret, de alle altjaa 18,000 Rbd. I de smaa Detentionsanstalter koster et Individ, paa en enkelt Undtagelse nær, i Set og Alt omtrent 150 Rbd. om Aaret, hvilket for dem alle ogsaa beløber til 18000 Rbd. aarlig. For den selsomme Sum, som man i en Mængde smaa Anstalter forpleier 120 Individider, kan man altjaa i en stor forpleie 225 Individider*). Da der nu desuden i en stor Anstalt kan vindes nogle videnskabelige og andre Fordele, hvilke man i de smaa maa opgive, saa synes det indlysende, at en saadan maa være at foretrække for flere smaa.

Fors. omtaler fremdeles den relative Forbindelse af Helsebrødes og Pleie-Anstalter. Han angiver ikke sin Kilde, som er Damerow; men den Selvfriedsbed, hvormed denne i Indledningen producerer sit Arbejde, burde have gjort den ærede Fors. varslom med at betroe sig ubetinget til denne Færet. Det er ogsaa vist, at der er ligesaa vægtige Stemmer imod som for. Naar den ærede Fors. anfører „som lyfende Exempler“ paa forenede Anstalter den i Sachsenberg ved Schwerin, da er han ikke rigtig underrettet, thi han kan i denne finde alle Former af Affindige, ligesom i hans egen; det samme gjælder vist ogsaa om den i Hildesheim og i Marsberg, og hvad den nye Anstalt ved Halle angaaer, da skal den først bygges, og siden vil det vise sig, hvor lyfende den bliver.

*) Forordningen er i det væsentlige ikke bedre, i en eller to Anstalter maaskee endog slettere, end paa Bidstrup. Dog have de Indspærrede mere Placrum i de smaa Anstalter.

*) Bortdraget fra Trykseriet N. 63.